

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

הצעה ...

עיון בפרשת השבוע על פי ה"הכתב והקבלה"

חיובו במצותיו ולעשותם, ולבלי נטות אחר תאות הלב ומזמותיו הרעים. למען תזכרו וגוי הבטיחה התורה שהעטיפה בבגד הציצית על הכוונה הנזכרת, יעשה קנין חזק בנפש עד שיעשו מעשי המצות בפועל בנקלה ובלי קושי, עד שגם בלי ראות הסימנים האלה כגון בלילה או ביום כשנושא בגד הציצית תחת בגדיו האחרים, יזכר ויעשה האדם את המחוייב עליו מן המצות:

וזכרתם את כל מצות ה'. הנה חייבה אותנו התורה בזה לשום אות וסימן בכנף המעיל שהוא תמיד לנגד עינינו כדי שזכור תמיד היותינו עבדי ה' כדרך שעושה האדון במלבוש עבדו לאות כי הוא עבדו הקנוי לו להיות נכנע לעבודתו (עייין במנחות ד' מ"ג ע"ב) בתוס' ד"ה חותם, שמדמה התלמוד חותם של טיט שעושים אותו לעבד כשקונים אותו לשם סימן עבדות, לציצת כי הציצית מעידים על ישראל שהם עבדי הקב"ה כבלא דעבדא, ע"ש. ומזה יתבאר לנו לשון. להתעטף בציצית, שתקנו לנו מתקני הברכות אף שאין צריכה עטיפה באמת, כמו שהעיר ב"י באו"ח ס"י ח', ואפילו בטלית קטן שאין בו עטוף, עיקר נוסח הברכה להתעטף בציצית, וכל מה שאמרו בזה אין הדעת מתישבת בו, למה שנו מתקני הברכות ממה שכתוב בתורה בפרשת ציצית לשון כסוי אל לשון עטיפה, אמנם לפי המבואר לכוונה הפנימית תקנו לשון מתעטף, לבאר בו התכלית האמתי המכוון במצות ציצית, כי מצינו לשון עטיפה על ההכנעה, כי אחר שאמר (ישע"י ג"ז) שהוא ית' שוכן את דכה ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולב נדכאים אמר, כי רוח מלפני יעטוף, שפירושו כשרוח האדם נעטפת ונכנע לפני כמ"ש רש"י שם, ולכן ישמשו הכתובים לשון עטוף גם על השדוי בעצרה, כמו בהתעטף עלי רוחי (תהלים קמ"ב), כי האדם בעצרו הוא נכנע ודעתו כפופה בו כאלו מעוטף קצת הגוף בקצתו, ורוח בקרבנו גם הוא כאלו מתעטף וכפוף עד שאין לו מקום להתרחב, ולזה בחרו מתקני הברכות לשון להתעטף, שכולל שתי ענינים, כסוי הגוף, כמו ועמקים יעטפו בר (תהלים ס"ה), שמכוסים בתבואה שתרגומו ומישריא יתחפון עבורא, וכלל ג"כ הכנעת האדם בקרבנו כעבד לפני אדון כל הארץ.

וראיתם אותו, והנה במקום אחד יקרא ציץ אף על פי שכבר יצא כל הצמח כולו, והוא ויקחני בעיצית ראשי (יחזקאל ח'), והיינו השערות הצומחות מן הראש, והטעם שאמר כאן לשון ציץ אף על פי שכבר גדל, לפי שאין בשער הבשר הלוקי ענינים ומעמדות בבחינת צמיחתו וגדולו כמו שיש בשאר צמחים, שכל שאר צמח בתחלה הוא ציץ אחר כך נעשה בעל עלים וענפים, אחר כך מוציא פרח ועושה פירות ומתיבש ונופל, ומכל אלה הענינים ושנוי המעמדות אין גם אחד בשער הראש, שהוא לאחר שגדל הרבה כמו שהיה בתחלת צמיחתו, אין נוסף בו שום איכות חדש, לכן יפול עליו שם ציץ תמיד, אחר שלא נעשה בו ענין חדש ... אלא לפי שבלשון ציץ לפי הוראה הראשונה תחלת צמיחת הצמח שאינו בזמן ההוא אלא משהו, אמרו גם כן (מנחות מ"א ע"ב) אין ציצית אלא משהו והיינו שאין צריך להיות גדול כל כך כ"א כצמח בתחלת צמיחתו שנקרא ציץ בהנחה ראשונה; וכן איתא שם גם כן אין ציצית אלא יוצא, על זה שאין ציצית אלא יוצא לא הביאו ראיה כלל, כי הוא מובן ממילא שגזרת ציץ מן יצא לשון יציאה. ...

(לט) והיה לכם לציצית. כלומר תנו דעתכם ולבכם שחוטין אלו לכם להצצה והבטה, כי בבלתי כוונת הלב ע"ז אף אם תתעטפו כל היום בבגדי ציצית אין בם תועלת לעשות רושם פנימי בנפש, כמו הקושר חוט באחת מאצבעותיו בלי כוון דעת להיותו לו למזכרת דבר מה, אין מן התימה אם ישכח אח"כ חפץ שהי' צריך אליו לזכרו, כי אין בקשירת החוט תועלת לזכרון רק אם בעת קשירתו התכוון שיהי' לו בו מזכרת על דבר מיוחד (רמ"א):

וראיתם אותו. אין וראיתם פה לראי' בעלמא כ"א להשגחה ושימת לב על הדבר, התבוננות והסתכלות בעיון, כמו אין מי רואני (ישעיה מ"ז), ואבי ראה גם (ש"א כ"ד י"א), ומלת אתו ענין סימן ורושם, מן והי' הדם לכם לאות, וכמו עד דרוש אחיך אותו, וכן למועד אשר דבר אותו (וירא כ"א ב') למדו רבותינו ממלת אותו סימן השריטה (ע"ש רא"ם). ור"ל התבוננו מאד ותנו על לבכם הסימן והאות הנעשה בבגדיכם ע"י חוטים אלה, ופירש ואמר על איזה הדבר יהיו החוטים האלה לסימן ואות. וזכרתם את כל וגו', כלומר בין בהטלת הציציות בבגד בין בהתעטפכם בבגד הציצית תשימו תמיד על לב, שהציציות האלה נתונים בבגד זה לסימן ואות להזכיר את האדם את

1. במדבר י"ז, י"ז-כ"ג ורש"י

(יז) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקוּזוּ מֵאַתֶּם מִטָּה מִטָּה לְבַיִת אֶבֶן מֵאַתְּ כָּל נְשִׂיאֵהֶם לְבַיִת אֲבֹתָם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת מִטּוֹת אִישׁ אֵת שְׁבוּ תִכְתֹּב עַל מִטָּהוּ: ... (כ) וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲבֹזֵר בּוֹ מִטָּהוּ יִפְרוּז וְהִשְׁכַּתִּי מֵעַלִּי אֵת תְּלֻזוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מְלִינִים עֲלֵיכֶם: ... (כג) וְהָיָה מִמּוֹזֶרֶת וַיָּבֵא מִשָּׁה אֶל אֱהֱלֵ הָעֵדוּת וְהָיָה פָרוּז מִטָּה אֲהָרָן לְבַיִת לֵוִי וַיֵּצֵא פָרוּז וַיִּצֵּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים:

ולא פרח – כמשמעו:

י"ז – הוא חנטת הפרי כשהפרי נופל.

ויגמל שקדים – כשהוכר הפרי הוכר שהן שקדים.

2. במדבר ט"ז, ל"ז-ל"ט

(ל"ז) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמַּרְתֶּם אֲלֵהֶם וְעִשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפוֹי בְּגֵדֵיהֶם לְדַרְתָּם וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכַּנְּפוֹ פְּתִיל תְּכֵלֶת: (ל"ט) וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצְוֹת יְהוָה וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תִתּוּרוּ אֲזָרוֹי לְבַבְכֶם וְאֲזָרוֹי יַעֲיִכֶם אֲשֶׁר אֲתֶם אֲזָרוֹי אֲזָרוֹי:

3. הכתב והקבלה במדבר י"ז, כ"ג

ויוצא פרח. ... אין ענין נציצה נאמר דוקא על התחלת היציאה מן השרש, כי גם התחלת יציאת הענף מן הקנה והסדין, והתחלת יציאת העלין מן הענף יקרא יציצה, כי כל התחלת צמיחה אחרי העלמה וטמינתה יקרא ציץ.

4. הכתב והקבלה במדבר ט"ז, ל"ח-ל"ט

(לח) צִיצִית. שם ציץ לרש"פ הונח על הצמח שהוא עדיין בהתחלת צאתו מן השרש והתגלותו לחוץ, ובלשון מושאל יורה גם כל על עצימת עין במקצת כדי לראות היטב, כמו מציץ מן החרכים (שיר השירים ב') והיינו שמצמצם את העפעפים עד שלא נשאר התגלות העין אך במקצת, שהוא כענין התגלות הצמח רק במקצת, ומלשון הצצה והסתכלות נגזר שם ציצית של בגדי כהונה, וציצית של בגדים, כמו ועשית ציץ זהב טהור, והיינו טס המונח בגובה הראש שהכל מסתכלין בו, וכן ציצית הבגדים דהיינו להסתכל בהם כמ"ש